

Severní stěna

V Mnichově vládlo napětí.

I když prastaré hodiny na radnici Neues Rathaus i nadále odbíjely čas a pivo v Hofbräuhaus stále teklo proudem, město, kam se Paul Bauer vrátil koncem léta 1938, bylo čím dál napjatější a panovala zde nejistota. Představitelé katolické církve, kteří před časem vítali nacisty jako protiváhu k morálnímu úpadku, teď bezmocně sledovali, jak jsou jejich chrámy hanobeny a řádové sestry a kněží se ocitají před soudem. Dávni sousedé už si nepohlédli zpříma do očí, prodavači na otázky odpovídali úsečně a mladí lidé opakovaně slychali, že se mají držet doma. Pár velkých zvířat z řad nacistů a místních obchodníků sice sklízelo ovoce toho, že bylo město oslavováno jako kolébka zrodu národního socialismu. Průměrní členové strany ale nyní tvrdě pociťovali, že jim v peněženkách zbývá čím dál méně říšských marek. Jediná krmě, jíž měli němečtí občané do sytosti, byla propaganda – o nacistických triumfech a naopak o tom, jaké údajné křivdy jsou na Německu a Němcích páčány okolními národy – což vyvrcholilo na podzim sudetskou krizí. Už v březnu Hitler při *anšlusu* obsadil Rakousko a teď se dožadoval čím dál hlasitěji a zapáleněji i toho, aby byly německy mluvící okrajové části Československa připojeny ke Třetí Říši. A na pár napjatých týdnů, zatímco se Anglie a Francie pokoušela vymyslet, co dělat, bylo najednou zřejmé, že válka je za rohem.

A Paul Bauer se zase pustil do práce.

Chystal se znovu oženit a přestěhoval se kousek od své kanceláře hned vedle Marienplatzu. V prvé řadě samozřejmě chtěl zorganizovat další expedici na Nanga Parbat, která se měla konat koncem jara a začátkem léta 1939. Nejen, že pro slávu a čest Říše bylo třeba, aby němečtí horolezci úspěšně dobyli vrchol toho smrtonosného obra. Ať to bylo spravedlivé, nebo ne, na úspěchu totiž čím dál tím víc závisela i Bauerova vlastní reputace. Další expedici bylo třeba naplánovat velice pečlivě a důsledně, protože už nebylo místo na další chyby. Teď bylo načase přinést domů vítězství, ne další pohřební průvod. Prvním krokem bylo získání povolení od Britů. A druhým krokem bylo najít ty správné lidi.

Tisíc kilometrů odsud na severozápad se anglické městečko Oxford v září 1938 právě probouzelo ze svého dlouhého letního spánku. Na nádraží se činili nosiči zavazadel, ačkoliv spropitné za moc nestálo, majitelé domů a bytů sundávali ručně psané cedule pokoj k pronájmu, a mladé prodavačky u Boffina ve výlohách vystavovaly nové a nové koláče. Krom toho sem mířilo spousta návštěvníků, kteří v tichém úžasu obdivovali přírodovědné Ashmoleovo museum, Bodleyovu knihovnu a Sheldonovo muzeum. Jestli měl svět skončit v bryndě, proč si předtím nedat jedno pořádné pivo Eagle and Child.

Mezi přespolními, kteří v září navštívili Oxford, byl štíhlý Rakušan oblečený v konzervativním obleku a kravatě s jediným cestovním zavazadlem. Ačkoli to byl nyní občan Třetí Říše a už mnoho let byl členem NSDAP, Peter Aufschnaiter se úzkostlivě prezentoval výhradně jako horolezec, který se vydal navštívit anglické horolezce, aby s nimi probral plánovanou expedici do Himalájí.

Aufschnaiter byl vysoký a štíhlý, měl dlouhé paže a usměvavé oči. Devětatřicetiletého muže by bylo snadné si splést s aristokratem na prázdninách – ačkoliv ve skutečnosti to byl syn tyrolského truhláře. Když se vrátil z první světové války, dostal se až do Mnichova, kde studoval zemědělství a stal se členem univerzitního horolezeckého klubu. Protože se z něj stal prvotřídní horolezec, Paul Bauer si ho vybral jako

člena obou svých expedic na Kančendžengu. Teď byl navíc druhým nejvyšším mužem Německé himalájské nadace. A protože v pozadí stále bublala krize okolo Československa, Aufschnaiter přijel do Oxfordu, aby uhladil cestu nové německé expedici na Nanga Parbat, která se měla konat v roce 1939.

Aufschnaiter byl v Oxfordu hostem Kennetha Masona. Mason byl možná nejvýznamnějším nenápadným hrdinou britského horolezectví a v životě střídal nebezpečná dobrodružství a intenzivní vědeckou práci. Protože mu v dětství učarovaly spisy Francise Younghusbanda o Himalájích, přestěhoval se v roce 1909 do Indie jako nově jmenovaný důstojník technických jednotek armády Jejího Veličenstva, The Royal Engineers. Tady pak v indické zeměměřičské společnosti Survey of India propagoval používání nových stereoplotrů pro přesné určení nadmořské výšky. Sám si osvojil základy horolezectví a v roce 1912 poprvé vystoupil na Kolahoi, což byla odlehlá pětitisícovka v Kašmíru. Společnost mu dělali lékař-misionář a místní průvodce loveckých výprav. Za války byl Mason zraněn ve Francii, dostal řád Vojenského kříže za své nasazení v Mezopotámii, sloužil jako zpravodajský důstojník v Bagdádu a poprvé přešel přes syrskou poušť automobilem.

To, že nebyl ve 20. letech vybrán ani pro jednu britskou expedici na Mount Everest, nesl jako velké zklamání. Místo toho založil Himalájský klub, první horolezecký klub v Indii, a sloužil i jako první šéfredaktor oceňovaného Himalayan Journalu. Nejen, že klub podporoval a zaznamenával horolezecké úspěchy britských vojenských důstojníků a dalších Evropanů, kteří v Indii žili, byl i zásadní spojkou všech mezinárodních expedic mířících do Himalájí. Klub pomáhal zajišťovat povolenky pro cesty do horských oblastí, poskytoval informace o místních podmínkách, a asistoval i při najímání vysokohorských nosičů v Darjeelingu.

V roce 1932 se Mason vrátil do Anglie, kde se stal v Oxfordu prvním profesorem zeměpisu. Žil tu se svojí manželkou Dorothy v kouzelném domku z červených cihel s bílými okenními rámy v čísle 1 na Belbroughton Road, asi kilometr a půl na sever od kampusu univerzity. Mason nicméně s horolezectvím i s děním v Himalájích neztratil kontakt ani

na okamžik. Navzdory pokročilému věku i pozici byl velice oblíbeným mentorem chlapců z oxfordského horolezeckého klubu. Mezi jeho obdivovatele patřil například budoucí himalájský lezec Robin Hodgkin, který den před korunovací George VI. vylezl na kulatou střechu Radcliffe Camery, knihovny v Oxfordu, aby tam umístil britskou vlajku. Mason byl navíc i nadále redaktorem *Himalayan Journalu* a proudily k němu příspěvky z celého světa. Mason měl mezi horolezci takový respekt, že za ním do Oxfordu putovali jak Hugh Ruttledge, tak i Paul Bauer, aby si vyslechli jeho rady.

A stejně to učinil i Peter Aufschnaiter.

Nad mapami rozloženými v Masonově kanceláři nebo na stole v jídelně na Belbroughton Road, zatímco zbytek Evropy se zatajeným dechem sledoval narůstající československou krizi, si dvojice vyměňovala historky o lezení a o Indii, mluvili o Everestu, o K2, o pohoří Karakoram i o Tibetu. Aufschnaiter také vysvětlil, v čem bude nová expedice na Nanga Parbat jiná, a Masona to neobyčejně zaujalo. Když byla návštěva u konce, Mason nabídl, že ve prospěch německých horolezců rozešle pár přímluvných dopisů. Aufschnaiter byl nadšený. Nanga Parbat stále patřila Němcům. Když se Petr Aufschnaiter vydal na cestu domů, byl si jist, že dostal přesně to, co potřeboval.

Totéž platilo o jednom cestovateli, který se pohyboval opačným směrem.

30. září se totiž z Mnichova vracel britský premiér Neville Chamberlain z jednání s Adolfem Hitlerem. Když jeho letadlo přistálo na letišti Heston kousek od Londýna těsně před šestou hodinou večerní, Chamberlain při výstupu z letadla vstříc davům, které ho přišly přivítat, triumfálně zamával kusem papíru a prohlásil: „Chci říci, že dohoda o československém problému, které jsme dosáhli, je, podle mého názoru, pouze předejrou k zásadnější dohodě, ve které nalezne mír celá Evropa.“ Dav propukl v jásot a pak začal spontánně zpívat píseň „For He's a Jolly Good Fellow.“ Podél cesty do Londýna měli policisté problém udržet nadšený dav na uzdě, a to včetně víc než stovky studentů Etonu, kteří na letiště vyrazili z vlastní iniciativy. A to, že pršelo, nikomu nevadilo.

V Mnichově byl zatím Paul Bauer s výsledky Aufschneiderovy diplomatické mise do Oxfordu velice spokojený. Nejen, že měl být jeho chráněncem vůdcem expedice na Nanga Parbat, i expedice samotná měla mít nový cíl. Po dvojité tragédii z let 1934 a 1937 a po vlastním předčasně ukončeném pokusu o rok později se Bauer rozhodl, že musí zjistit, zda na vrchol neexistuje jiná, kratší cesta, než dlouhý, nebezpečný výstup stěnou Rakhiot. Konkrétně plánoval, že tým horolezců opatrně prozkoumá možnosti stěny Diamir, po které se neohroženému britskému horolezci Alfredu Mummerymu podařilo vystoupat až do výšky přes 6100 metrů, než sestoupil dolů. Místo aby se expedice v roce 1939 bezpodmínečně pokoušela zdolat vrchol, měla za úkol čistý průzkum – bylo načase pokusit se o něco nového.

Ještě jedna věc se ale změnila. Německé horolezectví a Německá himalájská nadace už totiž nebyly imunní vůči propagandistické mašinérii Třetí Říše. Všichni horolezci samozřejmě museli být členy NSDAP. Krom toho ale museli být dokonalými nositeli těch nejvyšších ambicí národa. Konkrétně jeden horolezec zaujal nejen přímého nadřízeného Paula Bauera Hanse von Tschammera und Osten, ale dokonce i pozornost samotného Vůdce.

Malý motocykl se prokousával zemí, která bývala Rakouskem, a jeho jediný válec dostával pořádně zabrat.

Osamělý jezdec si vybíral menší silničky, které ho zavedly daleko na jih od Salzburku, hodinu za hodinou seděl v sedle a mířil na západ. Pozdě odpoledne už proklouzl okolo Innsbrucku, jehož venkovní kavárny byly okolo slunovratu úplně plné, dobře situované rodinky z Hamburku a z Berlína v lederhosen a lehkých bavlněných šatech, uniformovaní příslušníci armády a důstojníci SS v naleštěných holínkách, všichni si užívali výhledu na Alpy a příjemného letního počasí. Večer už motocyklista opustil Říši, nejprve překročil hranice do Lichtenštejnska, maličkého knížectví na východním břehu Rýna, pak vjel do Švýcarska, kde si pohraničníci pobaveně prohlíželi jeho horolezecké lano, kladivo, karabiny a skoby nacpané v plátěných cestovních taškách a v batohu. A ačkoli byl

řidič na cestě přes dvanáct hodin a brýle měl zalepené prachem a špínou, přesto jel dál, motor jeho motocyklu burácel na dvouproudých silnicích a nechával za sebou oblaka šedých výfukových plynů.

Heinrich Harrer byl šestadvacetiletý mladíček s rudou kšticí, stejně drsný jako pohoří Juliánských Alp, kde se narodil. Byl synem služky a pošťáka a v prvních letech života neznal ani elektřinu, ani tekoucí vodu. Vyrůstal v ponurém důlním městečku, kde se děti rodily doma, místo lékaře se tu léčilo bylinami a chudé rodiny musely platit za to, aby si směly v nedalekém lese nasbírat dříví na otop. Už v mládí ale Harrer toužil po tom podívat se do dálek. Byl ochoten dělat jakoukoli práci – čistil boty, stavěl kuželky, trhal sněženky a narcisky na prodej – aby si mohl nejprve koupit svoji první krystalku a pak pár dřevěných lyží. Ve škole hoch exceloval. Zamiloval si tu zeměpis, mapy a pracovní sešity i vyprávění o zvláštních zemích a exotických zvycích.

I hory ho lákaly. První výstup podnikl sám, když mu bylo patnáct – vystoupil na Mangart, strmý vápencový vrchol o výšce 2500 metrů. Lezení pro něj byla přirozenost. Další rok se stal členem místního horolezeckého klubu, a kolem dvacítky už Harrer zvládal ty nejtěžší cesty v Dolomitech, včetně závrať vyvolávající severozápadní stěny Monte Civetty, kterou společně s rakouskou lezeckou hvězdou jménem Fritz Kasperek zdolali za jediný den. Harrer se ale proslavil až lyžováním. Když zvítězil v místních a regionálních závodech, vybrali ho za člena rakouské národní reprezentace na zimní olympijské hry v roce 1936. O rok později zvítězil ve sjezdu na světovém poháru univerzit, načež si otevřel vlastní malou lyžařskou školu.

Krom toho všeho byl Heinrich Harrer také nacista. Tedy minimálně na papíře.

Říkalo se, že se členem SA stal v roce 1933, když byla organizace v Rakousku postavena mimo zákon. Hitler se nicméně narodil v Rakousku a antisemitismus tu byl hluboce zakořeněný. Harrer později tato obvinění odmítal. Jisté je nicméně to, že těsně po anšlusu, kdy se Rakousko stalo součástí Třetí Říše, Harrer svůj vztah k nacismu potvrdil, když se den poté, co Rakousko obsadily německé jednotky, stal členem SS. Poz-

ději to bagatelizoval jako krok, který bylo třeba jen formálně učinit, aby mohl místní členy SS učit lyžovat.

Nikoli v politice, ale až v horolezectví se Heinrich Harrer konečně proslavil. Jako student zeměpisu a sportu na univerzitě ve Štýrském Hradci ho naprosto fascinovaly novinové články o všech velkých expedicích do Himalájí. Tehdy se rozhodl, že se do nějaké expedice musí dostat sám. „Tak jak jsem měl dokázat, aby mě vzali do Himalájí? Peníze jsem neměl a byl jsem neznámý a mladý horolezec,“ vzpomínal později Harrer. „Musel jsem udělat něco, před čím se horolezecký svět posadí na zadek a konečně si mě všimne.“ Ukázalo se, že na to byla jen jediná odpověď. A tak 9. července 1938 Heinrich Harrer konečně vylezl do sedla svého motocyklu Puch 250, nakopl motor a zamířil ze Štýrského Hradce na západ, s letním sluncem v zádech. Brzy ráno druhého dne už byl Grindelwaldu na svém dostaveníčku s osudem.

Eiger se tyčí do výšky 4000 metrů nad luxusními hotely, rodinnými restauracemi, obchůdky s cetkami a nekonečným davem prodavačů pohlednic, a je to přímo magnet pro turisty. Skupinky školáků z Zurichu, Bernu, Lyonu, Milána i z Freiburgu obdivovaly železnici, která prochází tunely vysekanými ve skále Eigeru, rozzářené dvojice novomanželů pózuji pro fotografie, na nichž jim oslnivá skála slouží jako pozadí. A za pár švýcarských měďáků jste si mohli oslnivou severní stěnu hory prohlédnout vypůjčeným dalekohledem. Pro horolezce byl ovšem Eiger i jeho panenská severní stěna něco jiného – ve 30. letech to byl totiž poslední velký nevyřešený lezecký oříšek v celých Alpách.

Nebylo divu.

Část problému spočívala prostě v délce a naprosto svislém charakteru stěny. Od paty na vrchol se severní stěna tyčila po délce 1800 metrů a většina byla úplně kolmá. Najít římsu, na kterou by se dalo posadit, nebo dokonce lehnout, byla vzácnost, zatímco některé části stěny byly převislé – což nebyla pro vícedenní výstup žádná maličkost. Na Eigeru se dalo jen lézt, nebo nanejvýš stát. Skála samotná byla sice v některých úsecích svislá a nabízela relativně slušné chyty i stupy, jinde byla vypo-

uklá ven a převislá a vzhůru se po ní dalo postupovat jen stěží. Co se týče kvality horniny, bylo to ještě horší. Žádná tvrdá žula jako Chamonix – vápenec na Eigeru byl rozmanitý a leckde nestál za nic. Horolezci zůstávaly v rukou celé kusy horniny a skoby se musely zatloukat s tou nejvyšší pečlivostí (a nejlépe se při tom ještě pomodlit).

I to byl ale teprve začátek.

Severní stěnu Eigeru bičovaly náhlé sněhové bouře, dokonce i v létě, často byla zahalena v mracích a v mlze a skála byla často pokrytá ledem či vrstvou mokrého sněhu, takže najít spolehlivou oporu bylo tou nejnáročnější výzvou. V některých úsecích horolezci museli překonávat silné ledové žíly, zdánlivě imunní proti letním teplotám, které se vinuly prasklinami ve skále. Občas po severní stěně Eigeru stékala voda a horolezce tak čekala ledová sprcha, která mu protékla rukávy až do bot. Téměř bez varování často Eiger zahalily husté mraky a viditelnost spadla maximálně na délku lana. V některých dnech tu místo světla byly jen různé odstíny šedi, zatímco jindy se sem přivalila černá mračna a přinesla sebou hromy a blesky. Často tu pršelo a padaly kroupy. Teplota na severní stěně dokázala prudce klesnout, horolezcům hrozilo podchlazení a jistá smrt umrznutím.

Nejhorší ale byly laviny.

Sněhové závěje, které se vytvářely na vrcholovém hřebeni, se často bez varování uvolnily, vzaly sebou balvany a kusy ledu a naráz smetly cokoli včetně horolezců, co jim snad mohlo stát v cestě. Samotný padající sníh, pokud se dostal mezi lezce a skálu, jej snadno dokázal připravit o oporu pod nohama. Kamení, led a sníh tu padaly jako dělostřelecká palba. Přelézt severní stěnu Eigeru bylo jako překročit zemi nikoho. Byl zázrak, že tu vůbec žili nějakí ptáci a zvířata.

Ačkoli Eiger samotný byl pokořen západním úbočím už v roce 1858, jeho severní stěna první generace alpských lezců děsila natolik, že se jí prostě vyhýbali. První známý pokus o zlezení celé její délky přišel až v roce 1934, kdy se o to pokusili dva němečtí lezci. Museli se zastavit asi ve třetině. O rok později při pokusu o zlezení severní stěny zahynuli dva známí lezci z Mnichova, a v roce 1936 při podobném pokusu zahynula dvojice německých a dvojice rakouských lezců.

Někteří teď severní stěnu alias *Nordwand* překřtili na *Mordwand*, tedy vražednou stěnu.

Tlak na úspěšný výstup ale stále narůstal. O rok dříve vyšla kniha s názvem *Der Kampf um die Eiger-Nordwand* neboli *Boj o severní stěnu Eigeru* a byl natočen i dokument o Eigeru a o tragických pokusech o jeho zdolání, který se promítal v kinech v Německu, Rakousku, Švýcarsku i v Itálii. V létě 1937 na severní stěně Eigeru nikdo nezemřel, ale nikdo se ani nedostal na vrchol. O rok později byla řada na Heinrichu Harrerovi.

* * *

21. července 1938

Vyrazili ve dvě ráno. Nejdříve prošli měkkou trávou na okraji luk a pak po hrubých stezičkách pro dobytek prošli až pod stěnu. Heinrich Harrer a Fritz Kasperek si uměli poradit sami. Letní lezecká sezóna už zažila první tragédii – před čtyřmi týdny smetla prudká bouře ze severní stěny Eigeru dva italské horolezce, Maria Mentiho a Bartola Sandriho. Oba zahynuli. A zatímco si připravovali vše potřebné, narazili oba Rakušané na další dvě dvojice lezců, kteří plánovali Severní stěnu zlézt. Byla otázka, co pro ně má asi hora nachystáno.

První den patřil Harrerovi a Kasparkovi.

Počasí bylo výborné a i když oba brzy zjistili, jak náročné je lezení v podstatě kdekoli na Severní stěně, protože jim podél uší svištěly kameny a po pažích jim stékala voda, oba Rakušané hezky postupovali. Kasperek skvěle vytáhl první traverz a podařilo se mu kladivem odtlouci pláty ledu, které skálu pokrývaly, aby si zajistil každý z chytů. Jakmile se dostali až za „vlaštovcí hnízdo“, nechali si zásobu karabin, skob, expresek, jídla a sto metrů lana v zásobě na místě, kdyby náhodou museli rychle ustupovat. Když se dostali až k velkému kusu ledu, rozhodli se, že pro jeden den to stačí. Sebe i vybavení zajistili několika skobami a do ledové římsy pokryté ledem si vysekali hrubé sedátko, které vypodložili stočeným lanem. „Byla to dlouhá, chladná a nepohodlná noc,“ napsal Harrer. „Neměli jsme na sobě ani nit suchou.“

Druhý den ráno zaslechli hlasy.

Ty patřily Anderlovi Heckmaierovi a Ludwigu Vörgovi, dvěma lezeckým legendám z Mnichova. Byli vybaveni těmi nejmodernějšími vymoženostmi, včetně nových, dvanáctihrotých maček, a oba Bavoři se po Severní stěně pohybovali neuvěřitelnou rychlostí vzhůru. „Byla to dvojice, která přímo běžela, nelezla, ale běžela směrem vzhůru,“ napsal Harrer. Ještě podivuhodnější ale bylo to, co se stalo v následujícím okamžiku. Místo aby dvojice Mnichovanů proletěla kolem rakouských horolezců, Heckmaier navrhl, aby oba týmy spojily síly a dál lezly společně. Kasparek s Harrerem okamžitě souhlasili a tak na severní stěně Eigeru proběhl jakýsi malý horolezecký anšlus. Tu noc bivakovali společně na úzké římsě kousek od ledového pole, které bylo přejmenováno na „Rampu“. Dvojice Rakušanů se schoulila pod jedním žďárákem, lehoučkým plátěným bivakovacím přístřeškem, a nohy si podpírali horolezeckými smyčkami, Mnichované klidně ignorovali fakt, že se nacházejí stovky metrů nad zemí vystaveni švýcarskému povětrí, natáhli se na zem a usnuli. Vörg si dokonce na spaní natáhl své filcové bačkory.

Druhý den byla sobota 23. července 1938. Skupina vyrazila ve čtyři ráno, po snídani je čekala náročná délka ledem pokrytou roklí. Po ní následoval zrádný výstupek pokrytý ledem. A pak ve zvětralém pásu rozbité horniny čtveřice uslyšela zvláštní hučení. „Nebyly to ani kameny, ani lavina,“ psal Harrer. „Bylo to letadlo, které proletělo těsně kolem nás.“ Letadlo bylo tak blízko, že horolezci viděli do obličeje jeho pasažérům – jeden z nich byl fotograf, reportér novin z Bernu.

I když to ještě netušili, už teď se čtveřice stala mezinárodní senzací. Davy diváků s dalekohledy zaplavily Grindelwald a pokoušely se alespoň letmo zahlédnout jednoho z mladých odvážlivců vysoko v severní stěně. Novináři z Berlína, Mnichova, Bernu a z Vídně denně informovali o tom, jak výstup pokračuje. Ti, kteří nechtěli čekat na odpolední či ranní vydání novin, mohli poslouchat rádio, kde se o výstupu také pravidelně informovalo. Heckmaier, Vörg, Kasparek a Harrer nebyli jen prvními lezci, kteří snad zdolají severní stěnu, stala se z nich novinářská senzace.

Teď ale mělo počasí předvést, co dokáže.

Zatímco lezci postupovali vzhůru sekcí pojmenovanou „pavouk“, která byla protkaná dlouhými puklinami naplněnými ledem, začaly se sbírat temná mračna. Pak začalo foukat a vítr horolezcům vháněl do očí a nosu spoustu prachu a připlácl jim rukávy bund těsně k pažím. Pak přišlo krupobití, jež bičovalo celé horní partie stěny. Kroupy štípaly do rukou a na úzkých římsách vytvářelo nánosy smrtonosných perel. Ze severu se přihnala bouře, která jim ohlušila sluch, zatemnila zrak a v podstatě znemožnila vzájemnou komunikaci.

Nejhorší ale byly laviny, které bouře strhla. Byly to přímo vražedné kaskády kamení a ledových úlomků, které horolezce bičovaly shůry. Jedna z nich zasáhla Harrera na ledové polici uprostřed Pavouka, asi dvacet metrů pod Kasparkem. „Hodil jsem si nad hlavu batoh, pevně jsem ho přidržel jednou rukou a druhou jsem se zoufale držel lana, kterým jsem byl zajištěný se svým spolulezcem. Přimáčkkl jsem se k ledovému útesu a v tu chvíli na mě lavina dopadla plnou vahou,“ napsal. „Bojoval jsem o trochu vzduchu a vši silou jsem se snažil zabránit tomu, aby mi batoh vypadl z rukou. Zároveň jsem se mačkal na stěnu, aby se mezi mé tělo a ledovou stěnu dostalo co nejméně sněhu a nesmetlo mě to ze stupů.“ Ještě horší bylo očekávání, že Kaspark vyletí ze stěny, a nejistota, zda pád dokáže zastavit. „Jenom jsem se držel,“ dodal, „protože člověk se drží, dokud z něj nevyprchá život.“ Byl přesvědčený, že zemře. „Uvažoval jsem klidně, beze strachu a beze stopy zoufalství. Na nic takového nebyl čas.“

Pak se lavina zastavila.

A pak přišla druhá.

Nakonec skončila i ta a lezci se pustili znovu do práce. Té noci bivakovali na úzké římsě kousek nad Pavoukem. Nejbližší kousek rovné země byl kilometr a půl pod nimi.

Druhý den ráno se bouře vrátila.

Bivakovací stěny měli zapadané sněhem a kolem nich poletovala mračna vloček. Za úsvitu jen všeobjímající šed' o kousíček zesvětlala. „Slyšeli jsme, jak nahoře na hřebeni řve vichřice,“ napsal Harrer. Museli se rozhodnout. Buď budou čekat na úzké římsě, až se počasí zlepší, nebo

se zkusí propracovat vzhůru. „Rozhodli jsme se, že vyrazíme,“ dodal Harrer. Aby si odlehčili zavazadla, vyhodili všechno, co nepovažovali za naprosto nezbytné, včetně celého bochníku chleba. Teď, nebo nikdy.

Heckmaier se opět ujal vedení, a problémy přišly hned vzápětí. Převíslý komín se ukázal jako nepřekonatelná překážka a Heckmaier musel najít cestu vzhůru strmou, ledem pokrytou roklí. Navíc svůj pohyb musel načasovat tak, aby se vyhnul malým lavinám, které tu padaly pravidelně jako hodinky. Na třetí pokus se mu to podařilo. Největším nepřítelem teď pro ně ale byl čas. Padal teď těžký, mokrý sníh. Museli postupovat rychle, ovšem i rychlost byla nebezpečná. Když se Heckmaier pokoušel zatlouct jednu skobu v místě, kde byla skála pevná, uklouzl a vypadl ze stěny. Vörgovi se podařilo ho zachytit, ale hrot na jedné z Heckmaierových maček mu probodl dlaň. Harrer mu ránu rychle obvázal, ale mnichovský rodák byl teď bledý jako stěna.

„Je ti špatně?“ zeptal se ho Harrer.

„Nevím,“ odpověděl Vörg. To nebyla zrovna uklidňující odpověď.

Harrer tedy vyhrabal z batohu lahvičku s léky na srdce, kterou mu vnutil lékař z Grindelwaldu a kladl mu na srdce, že ji má použít jen v bezprostředním nebezpečí. Dávkovat se měly po deseti kapkách. „Půlku jsem mu prostě nalil do pusy a druhou polovinu lahvičky jsem nalil do sebe, protože jsem měl hroznou žízeň,“ napsal Harrer. „Pak jsme do sebe hodili pár kostek glukózy a brzy jsme byli zase v pořádku.“

Postupovali dál, šedí a poletujícím sněhem, stále vzhůru skalní stěnou a sněhovou roklí. Nezřetelně teď slyšeli hlasy, ale nedokázali určit, odkud přicházejí. Stalo se totiž ještě něco dalšího. I když pořád ještě padaly laviny, najednou nebyly tak prudké. Bylo evidentní, že se blíží k vrcholu. „Minuty přecházely v hodiny,“ vzpomínal později Harrer. „Stoupali jsme vzhůru, metr za metrem a délkou za délkou.“ Pořád hustě sněžilo, mokrý sníh fičel téměř horizontálně a lepil se jim na rukavice a na obočí. I tak mířili pořád vzhůru. Heckmaier je vedl, když minuli poslední silné ledové žíly a přešli posledním ledovým polem. A bylo hotovo.

V půl čtvrté odpoledne v neděli 24. července 1938 čtveřice lezců překonala poslední ledový svah a stanula na vrcholovém hřebeni Eigeru.

Nad nimi už poletovaly jen sněhové vločky a letěla mračna. Poslední velký alpský problém byl právě vyřešen. Severní stěna Eigeru byla pokořena.

HOROLEZCI ZDOLALI OBÁVANÝ VRCHOLEK EIGERU, psalo se na titulce New York Times o dva dny později. „Úžas nad tím, když vystoupili z bouře,“ psal novinář Clarence Streit, „překonal pouze úžas nad tím, že dokázali výstup dokončit v tak nepříznivých povětrnostních podmínkách.“ Podobné články se objevily i v novinách v Paříži, v Miláně, a v Ženevě. Jen v Londýně se ocenění výstupu neobešlo bez rýpnutí od staromilců. „Jejich počin byl rozhodně odvážný,“ ohrnovali nos v Timesech, „v ničem ale neotevřel cestu běžným lezcům. Zkušenosti, praxe i vybavení a zároveň i neohroženost a energie sice hrály v jejich výkonu nezastupitelnou roli, přesto by ale výstup nebyl možný, kdyby volně nepoužívali skoby, které jsou z hlediska klasického alpinismu nepřijatelné.“ Německé noviny, které nyní ovládala vláda, ovšem bezmezně oslavovaly triumf na Eigeru jako milník v horolezectví i jako vítězství německého lidu. Jeden nacistický anonymní pisatel dokonce tvrdil, že Harrer prohlásil: „Severní stěnu Eigeru jsme zdolali jedine pro našeho Vůdce!“

Výstup byl takovou senzací, že horolezci dokonce byli pozváni na audienci u samotného Hitlera. Čtveřice horolezců byla vlakem poslána do Vídně, Vörg měl pravou ruku stále ještě v šátku. Tady je pak v hotelu Monopol, který teď sloužil jako hlavní stan vídeňského Gestapa, přivítal úsměvem sám Vůdce: „Chlapci, chlapci, takový úspěch!“ Byla pořázena dokonce i společná fotografie, na které skupinka pózovala i s ministrem sportu Tschammerem und Osten a s nacistickým ministrem vnitra Wilhelmem Frickem. Harrer stál u Hitlera tak blízko, že se dotýkali sakem. Každý z horolezců dostal ručně psaný diplom ve stříbrném rámečku. Pak je rychle odvedli pryč a audience byla u konce. Vůdce měl na práci důležitější věci.

Jedna z nich měla nastat tentýž rok v listopadu.

* * *

V celé Říši probíhalo dlouhé, několikaměsíční plánování. Místní strážníci a důvěryhodní členové strany byli nenápadně instruováni o svých rolích, zatímco policisté dostali příkazy o tom, co smí a nesmí dělat. To, co bylo později prezentováno jako spontánní výbuch veřejných vášní proti Židům, byla ve skutečnosti pečlivě naplánovaná operace. Pozdě v noci z 9. na 10. listopadu 1938 pak Josef Goebbels, Hitlerův pečlivě vybraný ministr propagandy, sedící ve své kanceláři v mnichovské radnici, vydal povel k útoku. Za pár minut se členové strany ve všech významných německých městech dali do pohybu. Cestovali automobily nebo pěšky, někteří byli vybaveni palicemi a sochory, jiní nesli sirky a kanystry benzínu.

V Mnichově vzplála synagoga na Herzog-Rudolf-Strasse a její střešní tašky dopadly na podlahu svatostánku, zatímco členové městského hasičského sboru stáli opodál a přihlíželi. Členové SA vyrazili dřevěná vrata menší synagogy na Reichenbachstrasse, rozstípali oltář a vytrhli Tóru z posvátné archy. Hlavně ale nacistické bojůvky řádily v centru města, kde rozbíjeli výlohy obchodů vlastněných Židy a ničily jejich zařízení. Skleněné výlohy obchodu s dámskými klobouky J. Taubera na Rindemarkt se rozlétly na tisíc kousků, Speierův obchod s obuví na Kaufingerstrasse byl zničen. V restauraci Schwarz byly zničeny stoly, židle i nádobí, zatímco před obchodem s hudbou Sigmunda Kocha pokryly dlažbu Neuhauser Strasse černé střepy gramofonových desek. Největší řádění ale stihlo oblíbený obchodní dům Uhlfelder. Příznivci nacistů tu rozbíjeli nábytek, dětské hračky, pultíky s kosmetikou, a odnášeli si rádia a zimní kabáty. Ráno se dlažba Talu blyštěla rozbitým sklem.

Když šel druhý den ráno Paul Bauer ze svého bytu na Amalienstrasse do práce v čísle 4 na Wienstrasse, nemohlo mu uniknout, co se stalo, i kdyby chtěl sebevíc. Na druhou stranu Peter Aufschneider nepotřeboval žádné vysvětlení. Jeho matka, zapálená nacistka, totiž do Mnichova přijela až z Rakouska, aby se zúčastnila události, které se brzy začalo přezdívat *křišťálová noc*. Jedno ovšem bylo jasné, a pro plánování nadcházející expedice na Nanga Parbat to platilo dvojnásob.

Všichni teď byli nacisté.